

SUIIPPI

SVI-KLUBILAINEN. SINULLE ASIAA VAXI'STA!

Oletko kehityksessä mukana?

Onko VAXI Sinulle tuttu asia?

Sanomajärjestelmä, postijärjestelmä,
kokousjärjestelmä ja paljon muuta
Sinulle hyödyksi.

Tule mukaan keskustelemaan, ottamaan
kantaa - VAXI:n kautta.

Edullinen hinta - vain 114 mk/6 kk.

Tule mukaan joukkoon!

PRINTTI

Ensimmäinen kaksisuuntainen
ATK-harrastajan erikoislehti

sviippi

+++++

TOIMITUS

Päätoimittaja
Ari Korhonen

Kansi
Markku Tuppurainen

Työryhmä
Aleksi Bardy
Markku Heiskanen
Jukka Holopainen
Vesa Karjalainen
Petri Käki
Jari Marjanen
Tatu Sirenus
Markku Tuppurainen
Marika Tolvanen
Ilmoitumyynti
Seppo Tossavainen

Ilmoitushinnat
koko mv
1/1 (A4) 1500:- (takakansi)
1/1 1000:-
1/2 500:-

Jäsenistöllä on oikeus julkais-
ta pienilmoituksia korvaukset-
ta. Kyse ei kuitenkaan saa olla
ohjelmapiratismiin viittaavista
ilmoituksista.

Julkaisija
SVI-klubi-MSX r.y.
Alkutie 37
00660 Helsinki

Tilaukset sisältyvät jäsenmak-
suun. Jäsenmaksu koko vuodelle
1986 on 150:- ja loppuvuodeksi
(toukokuun puolenvälin jälkeen)
100:-.

Osoitteenmuutokset
Postiosoite Alkutie 37
00660 Helsinki

+++++

KAIKKI MUKAAN SVIIPPIÄ TEKEMÄÄN

Tällä kertaa lehteä väsäessä ei totisesti ollut aineistopulaa. Juttuja jäi vielä piironginlaatikkoon odottaamaan seuraavaa SVIippiä. Nyt, kun vielä samalla kertaa tulee tämän vuoden ensimmäinen jäsenka-
setti/disketti niin siinä riittää hetken aikaa tutkimista itse kulle-
kin.

Vaikka tähän numeroon ei aineis-
topulaa ollut niin silti aineiston
saanti tahtoo olla hieman kausi-
luonteista. Toimitukselle voi lä-
hettää juttuja julkaistaviksi ja
niitä kyllä mielellään julkaistai-
siinkin mikäli sopivaa aineistoa
sieltä kentältä tulisi. Myös toivo-
muksia ja kritiikkiä saa esittää
lehden osalta.

Lehdessä on ostetaan/myydään-
palsta, jonne klubilaiset voivat
lähettää omia ilmoituksiaan. On
kuitenkin muistettava, että pira-
tismien välttämiseksi emme julkaise
pelien myynti yms. ilmoituksia.
Yksityisen ilmoituksen julkaisemi-
nen ei maksa mitään. Mainoksista
sen sijaan perimme korvauksen. ky-
symys/vastauspalsta pyörii niin
ikään klubilaisten aktiivisuuden
pohjalla. Jos mieltäsi askarruttaa
jokin asia mistä et saa selkoa,
lähetä kysymys tänne niin yritämme
löytää vastauksen. Jos taasen itse
keksit jonkun oivan ratkaisun kipe-
rään pulmaan niin silloin oikea
paikka löydöllesi on svirtuoosi.

Otetaanpa täysi hyöty irti yhtei-
sestä lehdestämme ja kehitetään
sitä yhdessä. Laita kysymykse-
si/ideasi paperille ja postiin tai
soita ja kerro asiiasi puhelimitse.
Näin voit sinäkin osaltasi auttaa
yhteisen lehden teossa!

TULEEKO

SVI-klubi-MSX r.y:n hallituksen puolesta ja jäsenrekisterin ylläpidosta vastavana henkilönä saanen pyytää anteeksi kaikilta teiltä, jotka olette kärsineet vakavista PRINTTI-lehden lukematta jäämisestä johtuvista vieroitusoireista.

Kuluneen kevään aikana klubimme on saanut lukuisasti uusia jäseniä, joista osalla on ollut Printin tilaus jo ennen liittymistään klubimme. Näiden uusien jäsenten hermoja on koeteltu ääri rajoille asti siksi, että Printin saapuminen on keskeytynyt vähän miten sattuu ja heidän yrittäessään saada tilaustaan voimaan on heitä kohdannut mitä ihmeellisistä vastausten viidakko riippuen siitä minne he ovat huolensa sanelleet.

Myös meitä, SVI-klubi-MSX r.y:n hallituksen jäseniä, tämä jatkuva sekoilu on työllistänyt runsaasti ja niinpä olemme nyt kyllästymiseen asti saaneet selvittää asioita A-lehtien tilaajapalvelun kanssa.

Jo edelliseltä vuodelta vastaavaa oli havaittavissa. Tämän vuoden alusta lukien otimme tavaksi ottaa kopio jokaisesta "PILAAJAPALVELUUN" toimitetusta listasta, sekä pyytää kuittaus kopiokappaleeseen sen vastaanottamisen varmennukseksi. Kaikki hallituksen jäsenet ovat kuitenkin työssäkäyviä kansalaisia ja johtuen työaikana klubin asioiden hoitoon kuluvan ajan vaikutuksesta palkkapussimme päädyimme ratkaisuun, ettei jokaista listaa (kerran viikossa tai kahdessa) toimiteta henkilökohtaisesti ao. vastuuhenkilöille, vaan listat postitetaan.

Uskoakseni edellä mainitulla päätöksellä ei ollut vaikutusta jäsenistömme oikeusturvaan, sillä sekaannuksia on sattunut yhtäläillä kuitatuissa kuin kuittaamattomissakin listoissa olleille Printin jäsentilaajille.

Yritettyämme kaikin tavoin saada jotakin johdonmukaisuutta tähän sekamelskaan päädyimme tilaamaan A-

lehdiltä listauksen SVI-klubin Printin jäsentilauksista.

Lista tilattiin muutamia viikkoja ennen A-lehtien ko. tilauksia hoitavan henkilön kanssa sovittua tapaa ja uskoimme näin voivamme manuaalisesti verrata omaa jäsenlistaa A-lehtien listaan klubimme jäsentilaajista.

Vertailu ei ollutkaan niin yksinkertaista kuin olisi luullut, johtuen ATK-ajon hakuperusteiden väärästä valinnasta. Tarkastuksen laadun varmentamiseksi päädyimme ko. listaa tarkastavan henkilön kanssa vähän hitaanpaan, mutta paljon parempaan ratkaisuun. Tilaajapalvelun henkilökunta vertailisi toimittamamme listan ja heidän tilaajarekisterinsä nimi nimeltä keskenään. Tämän lisäksi hallitus sopi tapaan A-lehtien päätoimittaja Reijo Telarannan (VAX:issa tunuksella EIC) kanssa sopiakseen tarkemmat menettelytavat ja pelisäännöt, jottei tilaussekaannuksia tulevaisuudessa esiintyisi.

Tilannetta puitiin 23.05.86 EIC:n työhuoneessa. Saimme listan niistä tilaajista, jotka ovat ilmeisesti kärsineet pahimmista vierotusoireista, eli eivät ole saaneet Printtiä. Heti perään heräsi kysymys, että MIKSI?

Suoritettuun kysymykseen saimme vastauksen, jonka pohjalta itse kukin voi mennä oman nahkansa sisäpuolelle ja koettaa löytää seuraavasta listasta jonkun kohdan, jolla voisi helpottaa vierotusoireiden aiheuttamaa vapinaa, saada sijaa uskomukselle, jonka mukaan kaikki ovat tehneet parhaansa asioiden sujumisen eteen tai sitten osoittaa jotakuta sormella.

1) A-lehdet ovat tarjonneet klubille mahdollisuuden suorittaa jäsentilaukset jäsenmaksuvuotta vastaavaksi ajanjaksoksi. Tämä mahdollisuus asettaa tilaajarekisterin ja sen ylläpitosysteemin normaalista poikkeavaan asemaan tilausten pituuden vaihdel-

PRINTTI ?

lessa koko vuodesta muutamaa kuukauteen.

- 2) Klubimme on hoitanut jäsenistön KLUBILLE osoittamat osoitteen muutokset peruutukset jne. tilaajapalveluun ja näin ollen tarjonnut mahdollisuuden sekoi- luun, toisen tilauksen kirjautu- miseen, tai kenties peruutuksen kaksinkertaistumiseen. Samalla, kun te olette peruuttaneet oman aikaisemman tilauksenne on SVI- klubille ilmoitettu ylimääräisen Printin tilauksen peruutustarve ja koska A-lehtiin on tullut peruutusilmoituksia kaksi kappa- letta on myös peruutuksia tullut kaksi. Tämä on myös syy miksi jokaisen Printin tilausta käsit- televän lappusen tai puhelun tärkein sisältö on ASIAKASNUME- RO...

Vastaisuudessa pyydämme teitä toimittamaan kaikki tarpeelliset muutostiedot suoraan Printin tilaajapalveluun käyttäen leh- destä löytyvää palvelukorttia.

- 3) Jäsen on tilannut oman, yksi- tyisen PRINTIN ja sitten onkin liittynyt klubiimme.

Tilanne esimerkki (kiitos "tie- tokoneiden"):

Ko. uusi jäsen ajattelee, että "No kun kerran se Printti tulee nyt sieltä klubin kautta, niin minäpä en maksakaan tuota omaa tilaustani. Eihän sieltä ole tullut kuin yksi numero, ei se nyt niin kallis A-lehdille ole! Minä jätän maksamatta..."

Arvatkaapas mitä se A-lehtien tietari tekee käsitellessään yhtä niistä kahdestamiljoonasta tilauksesta silloin kun sen pitäisi tulostaa teidän osoitelap- punne ja se huomaa tilausmaksun olevan maksamatta?

Tietämätön tietaripahus funtsaa, että "AHAA, JABA ON LINTSANNU VIIMESSEN MAKSUN!". Arvaas tu- leeko seuraava Printti kotiin

kannettuna, neliväripainoksena X'ressun mainos kannessa? No EI!

- 4) Lopuksi se kaikkein murheellisim- tosiasia, että osa niistä tilaa- jalistaista, jotka SVI-klubi on toimitetanut A-lehtien tilaaja- palveluun eivät ole jostakin merkillisestä syystä johtuen johtaneet tilaukseen jokaisen listalla olleen jäsenemme osal- ta, joko tietojen tallennusvir- heen tai tietueessa tapahtuneen häiriön tai sitten jonkun muun syyn vuoksi, jota ei onnistuttu tarkemmin identifioimaan. Tosia- sia on kuitenkin se, että tämä tehotarkastus tilaajapalveluun osoitti useamman kymmenen jäse- nen olevan altistettuna vakavil- le Printin lukematta jäämisestä johtuville vieroitusoireille. Ne jäsenet, joiden TOSITENUMERO on jossain 900 seutuilla ovat pa- himmin altistettuja ko. oireille ja siitä molempiin suuntiin, suurempi tai pienempi tositenu- mero, on tilanne logaritmisesti paraneva.....

Edellämainitut, sekä monien mui- den pikkuseikkojen aiheuttamat yhteensattumat ovat voineet ai- heuttaa sen, että Printtisi ei ole ilmestynyt ajallaan. Nyt on tehty mitä on voitu. A-lehdet ovat luvanneet olla ajan hermol- la ja kehittää heidän tilaaja- tietoja käsittelevän hardiksen ja softiksen sopivaksi kluubin jäentilaajapalveluun.

Mikäli olette joutuneet ko. oi- reiden takia hakeutumaan lääkä- rihoitoon, niin olkaa hyvä ja ilmoittakaa jatkohoitoa hakies- sanne SVI-klubin tositenumero. Täten hoitava psykoterapeutti tai vast. voi ottaa sen huo- mioon. Hän voi keskeyttää hoidon siihen hetkeen kun PRINTTI No. 11/86 tupsahtaa postiluukusta sisään, ja se sitten tulee kai- kille, jotka ovat maksaneet jä- senmaksun ennen toukokuun alkua.

KILPAILUKUTSU

Edellä kerrotuun todellisuuteen perustuen ja vieroitusscoreiden tuskasta kärsivien lievitykseksi sekä klubilaisille hauskoja, jopa nautrettavia hetkiä toivoen julistaa SVI-klubi-MSX r.y. ohjelmakilpailun omille jäsenilleen aiheesta SEIKKAILU PRINTIN TILAAJAPALVELUSSA (nimellä "SEIKPR")!!!!

Peliä suositellaan suunniteltavaksi kahden pelattavaksi, joko sana- tai kvaruutupeliksi. Pelin tulisi, huolimatta vieroitusscoreiden aiheuttamasta kiukusta, olla hyviä tapoja noudattava viihteellinen peli, joka pyörii joko SVI-318/328:ssa tai X'ressussa.

Pelin aiheen ja kilpailun julkaisun taustan huomioiden pelin luonteeseen sopii ennalta-aavistettavuus yhdessä täydellisen yllätyksellisyuden kanssa.

Kilpailuun osallistuvat pelit on toimitettava kasetille tai levyille talletettuna 31.08.1986 mennessä osoitteeseen:

SVI-klubi-MSX r.y.
Alkutie 18 B 16
00660 HELSINKI

Kuoreen pyydetään merkitsemään:
"SEIKKAILU PRINTIN TILAAJAPALVELUS-
SA"

Parhaat pelit palkitaan kymmenkertaisella kappalemäärällä vastaavaa massatalletetta (kasetti tai levy) kun millä kilpailuohjelma on klubille toimitettu, sekä tietenkin klubikasetilla / -levyllä julkaisut ohjelmat normaalin julkaisupalkkion mukaan ko. ohjelman julkaisuajankohtana.

HUOM!

- 1) Ohjelmia, jotka toimitetaan paperilistauksina, emme voi hyväksyä!
- 2) Talleta henkilätietosi ohjelmalistaukseen REM lauseisiin. Täten varmistut siitä, että palointo tulee oikealle henkilölle riippumatta siitä onko ohjelmasi jouduttu siirtämään esim. kasetilta levyille käsiteltävyyden helpottamiseksi.
- 3) Mikäli haluat kasettisi/levysi palautettavaksi toimita kilpailuohjelman mukana osoitteellasi varustettu palautuskuori, jossa ovat postimerkit valmiiksi kiinnitettynä, tai huolehdi muuten mielekkäästä palautusmenetelmästä ohjeineen.

Runsasta osallistumisista toivoen:

SVI-klubi-MSX r.y:n hallitus.

MYYDÄÄN

SVI 605:n, 5.25" 160kb levyasema.
Käy suoraan esim. 605:een 2-levyasemaksi.
Hp 600:-
Keijo Pelkonen
01800 Klaukkala

Z80

CP/M:n BDOS-kutsut

CP/M:n alaisuudessa ohjelmoineet ovat ehkä käyttäneet hyväkseen CP/M:n valmiita ohjelmakutsuja, BDOS-kutsuja. Ne ovat rutiineja, joita voidaan kutsua CP/M:n alaisuudessa konekielellä tai joissain ohjelmointikielissä valmiilla käskyillä. Näihin rutiineihin sisältyy mm. näppäimistön luku, merkin tulostus, merkkijonon tulostus, sekä tiedostojen käsittely. Täydellisen listan ko. rutiineista löydät CP/M käyttöjärjestelmän mukana tulleesta oppaasta. Rekisterit, joissa on tärkeää tietoa on syytä tallentaa pinoon BDOS-kutsun ajaksi.

Merkkijonon tulostaminen on konekielellä tehtynä ehkä monimutkainenkin, joskin tärkeä toimenpide. Seuraavassa esimerkki kuinka BDOS:n merkkijonon tulostusfunktiota käytetään. Ohjelma on 8080-assembleria, joten se siis kääntyy esim. CP/M levykkeen mukana tulleella ASM.COM:lla.

```
org      100h

bdos     equ      0005h  ; määritellään BDOS:n hyppyosoite
print    equ      09h   ; määritellään käytettävä funktio
cr       equ      0dh   ; määritellään carriage return
lf       equ      0ah   ; määritellään line feed

lxi      d,         osoite ; osoite on sen muistipaikan
                          ; osoite josta tulostettava
                          ; merkkijono alkaa
mvi      c,         print  ; rekisteriin C tulee käytettävän
                          ; funktion numero
call     bdos       ; kutsutaan aliohjelman suorittavaa
                          ; osoitetta

ret

osoite: db      'Ja tässä on tulostettava teksti',cr,lf,'$'
                          ; määritellään tulostettava merkki-
                          ; jono. "$" on loppumerkki

end
```

(cr = kursorin siirto rivin alkuun ja lf = rivinsiirto)

Ohjelmassa siis määriteltiin tiettyyn osoitteeseen merkkijono, (ohjelman lopussa annettiin "osoitteelle" merkkijonon alkukohdan arvo) jonka jälkeen C-rekisterille annettiin funktion 9 arvo, eli sen funktion arvo, joka tulostaa merkkijonon. Tämän jälkeen hypättiin BDOS rutiinia kutsuvaan osoitteeseen, joka on 0005h, jolloin kone suorittaa C:hen määritellyn BDOS-funktion.

Grafstat

Ohjelma

Ohjelma voidaan ylläpitää yksinkertaista tilastoa numeerisille arvoille ja tulostaa tiedot numeerisena tai graafisena kirjoittimelle tai näytölle.

Seurantatiedoista esitetään seuraavat arvot:

- :suurin ja pienin arvo
- :hajonta
- :keskiarvo
- :prosentuaaliset osuudet maksimiarvosta laskettuina
- :tarkenneosan (5mrk)
- :selvitesivun(mx255 mrk)
- :annetun laatumerkinnän (mk,cm jne)
- :päivämäärän
- :tiedoston nimen
- :tiedoston otsikon
- :summan
- :tietueiden määrän

Koska ohjelma sisältää grafiikkaosuuksia ei grafiikka tulostus toimi 80mrk/kortissa. Ohjelma voidaan kuitenkin ajaa numeerielta tulostusosuudeltaan 80mrk/rivi kortilla.

PÄÄVALIKKO

1. Lue tiedosto

Osoite lukee tiedoston muistiin annetulta massamuistilta, ja siirtää ohjelman tulostustilaan.

2. SYÖTÄ TIEDOSTO

Tällä osoitteella voidaan kirjoittaa tiedosto. Ohjelma kysyy: Työasema 1,2,Ø = kasetti ?

OHJELMA KYSYY : Tiedoston nimi ?

OHJELMA KYSYY : Tiedoston otsikko

OHJELMA SIIRTYY: ja voit kirjoittaa 255 merkkisen selvitet-
teen tiedoston sisällöstä.

OHJELMA KYSYY : Montako tietuetta tässä tiedostossa ?

VASTAA : anna niin monta tietuetta kuin tarvitset, jos va-
raus ylittää muistin annetaan ilmoitus.

OHJELMA KYSYY: päivämäärä asetukset

OHJELMA KYSYY: Muuttujien laatu merkinnän

OHJELMA ALOITTA TIENTUEIDEN KYSELYN.

Syöttö voidaan lopettaa antamalla arvolle F1 näppäimestä
lopetuskomento.

HUOM. jos haluat tyhjiä Ø arvoja voit ohittaa enterillä,
mutta tarkenneosaan on annettava jokin merkki.

Kun kaikki arvot on annettu ohjelma kysyy haluaako tal-
lenta ne K:lla tallennetaan E:llä voidaan tulostaa ar-
vot heti (MUTTA EI VOIDA TALLENTAA) paitsi päävalikosta
tiedoston siirto-osoitteella joka kysyy onko tiedosto la-
dattu muistiin, vastaamalla K saadaan tiedosto tallennet-
tua.

TIEDOSTON LUKEMINEN

Tiedosto luetaan annetulta massamuistilta ja ohjelma kysyy sen jälkeen tulostusmuodon.

Tulostus voidaan ohjata näytölle numeerisena/graafisena tai kirjoittimelle numeerisena/tekstitilassa graafisena tai voidaan siirtyä päivitystilaan.

PÄIVITYS

Ohjelma kysyy massamuistilaitteen jolta tiedosto luetaan tai tulostusvalikosta siirryttäessä ohjelma kysyy montako muutettavaa tietuetta, ilmoittaen pienimmän ja suurimman tietuenumeron.

Ohjelma kysyy: ensimmäisen päivitettävän tietuenumeron, ja järjestyksessä niin monta kuin oli annettu.

Ohjelma tulostaa annetun tietueen vanhan arvon ja tarken neosan ja odottaa uutta arvoa.

Enter nollaa arvon !

Kun muutokset on syötetty ohjelma kysyy hyväksytäänkö ne K :lla kysytään haluaako muuttaa selvitesivua ja E:llä kysytään varmistus vielä jonka jälkeen tietueet tallennetaan.

PÄÄVALIKON KOMENNOT

CLS/HM	lopettaa ohjelma suorituksen
P/ p	voit palata takaisin luku/tulostustilaan
ESC	keskeyttää toiminnan ja palauttaa toiminnan päävalikkoon
W/w	näytön leveys, aseta 40 merkkiin jos 80 mrk ri vikortti ei ole käytössä
C/c	clear puhdistaa muistin ja nollaa kaikki muuttujat

OHJELMOINTI	: Kari Markovaara -86
KÄYTTÖLAITTEISTO	: SVI 318/328
I/O LAITTEISTO	: levy/kasetti/kirjoitin

KIINNOSTAISIKO PUHESYNTETISAATTORI?

SVI-klubi-MSX r.y. on tilannut koe-erän puhesyntetisaattorin rakennussarjoja jotka sopivat kaikkiin SVI:n laitteisiin sekä MSX:iin centronics-liitännän kautta. Rakennussarjoja on 10 kappaletta ja ne myydään varausjärjestyksessä. Varauksen voi jättää numeroon (90)698 7681/Seppo Tossavainen tai (90)755 6025/Ari Korhonen tai postikortilla klubin osoitteeseen. Itse maksu suoritetaan postisiirtona, kuten muissakin klubille tehtävissä maksusuorituksissa. Rakennussarjan hinnaksi muodostui 230,- ilman koteloä. Hintaan sisältyy ohjelma sekä käyttöohjeet. Tarkoitus olisi tilata lisää osia rakennussarjoja varten, mikäli kysyntää riittää.

m o r s e

Antti Huhtala, OH2DT:

SÄHKÖTYSOHJELMA (MSXMORSE.BAS)

Ainakin SVI-klubin jäsenistössä on melkoisesti radioamatöörejä, joiden mielenkiinto tietysti paljolti kohdistuu siihen miten kotitietokonetta voi käyttää hyödyksi amatööriharrastuksessa. Seuraavassa esiteltävällä ohjelmalla lienee yleistäkin mielenkiintoa, sillä sähkötyksen oppimisesta on kiinnostunut moni sellainenkin, joka ei välttämättä tähtää radioamatööritutkimuksen suorittamiseen. Tätä ensimmäistä digitaalisen viestinnän muotoahan voidaan käyttää esim. merellä tai muuten huonoissa kuuluvuusolosuhteissa tapahtuvaan valomerkkien antoon.

Ohjelma perustuu "QST"-lehden numerossa Jan 1984 julkaistuun kirjoitukseen "A Keyboard keyer and code-practice system". Artikkelin yhteydessä esitetty ohjelma oli kuitenkin tehty VIC 20-mikrolle, jonka prosessori on 6502. Tästä syystä ohjelman konekieliosa on pitänyt "kääntää" Z80 -konekielille. Ohjelmaan on tehty joitakin lisäyksiä ja muutoksia ja tekstit on käännetty suomeksi. Ohjelmassa on kaksi pääosaa: 1) näppäimistö sähkötysavaimena ja 2) tietokone sähkötyksen vastaanottoharjoittelun välineenä. Siinä on lisäksi (radioamatööriyhteyksien pitoa varten) aputoimintoja kuten vakiosanommat, jotka toistuvat lähes jokaisessa yhteydessä sekä mm. Celsius/Fahrenheit - lämpötilamuunnokset.

Skandinaaviset merkit

Skandinaaviset merkit (+ ^) aiheuttavat pienen ongelman sikäli, että MSX-koneissa (kuten X'press ja SVI-728) merkkien ASCII-koodit eivät ole englantilaisten aakkosten jatkona eivätkä edes peräkkäin. Tästä syystä niiden vastineiksi on valittu numeroiden (ASCII 48-57) ja kirjainten (ASCII 65-90) välistä sellaiset merkit, joita sähkötyksessä ei käytetä. Täten Å = < (60), Ö = > (62) ja Ä = at (64). ^:n vastineena on puolestaan käytetty alkavaa hakasulku (91).

Toimintaperiaate

Ohjelman sydän on riveillä 310 - 410 oleva konekielinen osa, joka aluksi ladataan muistiin osoitteesta &HD8ED alkaen. Tähän konekieliohjelmaan sijoitetaan joko rivillä 180 näppäimistöltä luetun merkin tai satunnaislukugeneraattorin arpoma (rivit 1230 - 1300) ASCII-arvo POKE-käskyllä (rivit 230 ja 1310). Samoin sijoitetaan konekieliohjelman sisällä olevaan laskuriin sähkötysnopeuden määräävä luku. Konekieliohjelmasta käsin ohjataan myös äänigeneraattorin voimakkuutta.

Muuntaminen ASCII-koodista sähkötysmerkiksi tapahtuu konekieliosan loppussa olevan taulukon avulla. Siinä kutakin kirjain- tai numeromerkkiä (ASCII-numerjärjestyksessä) vastaa heksadesimaaliluku siten, että kirjainta vastaavan sähkötysmerkin pisteet ovat ko. heksaluvun 8-bittisessä binääriesityksessä nollija ja viivat ykkösiä. Lisäksi välittömästi tämän bittiyhdistelmän "vasemmalla puolella" on yksi "ykkösen" starttibittinä. Esimerkki valaissee asiaa:

Z-kirjaimen morsekoodi on --.. (viiva viiva piste piste). Sen binäärivastine on siis 1100. Kun vasemmalle puolelle lisätään "1" startbitiksi, saadaan 8-bittinen binääriluku 00011100. Sen heksadesimaalivastine on puolestaan 1C, joka löytyy konekieliohjelman loppupuolelta. Sitä edeltävät muiden aakkosten morsekoodivastineet.

Toiminta ja käyttö

Konekieliosan lataus kestää n. 10 s, jonka jälkeen ohjelma kysyy haluttua sähkötysmerkin äänenkorkeutta ja -voimakkuutta. Amatöörit kuuntelevat yleensä n. 800-1000 Hz:n taajuutta. Seuraavaksi on valittava joko 1) näppäimistö tai 2) ottoharjoittelu. Kummassakin vaihtoehdossa valitaan ensin sähkötysnopeus (merkkiä minuutissa). Ottoharjoituksessa kone generoi 200:n merkin sanomia joko viiden merkin ryhmissä tai satunnaisin ryhmäväleihin. Käyttäjä voi valita onko sanomissa pelkkiä kirjaimia, kirjaimia ja numeroita vai kirjaimia, numeroita ja välimerkkejä.

Näppäimistövaihtoehdossa kone kehittää näppäimen painallusta vastaavan sähkötysmerkin. Hyvä konekirjoittaja voi varsinkin hitaassa sähkötysnopeudessa helposti täyttää näppäimistön puskurin, joten ei ole syytä pyrkiä kirjoittamaan enempää kuin noin 20 merkkiä sähkötyksen edellä. Muutaman merkin etumatka on silti aivan paikallaan, sillä silloin merkki- ja sanavälit tulevat oikean mittaisiksi, ja sähkötys kuulostaa kauniilta ellei suorastaan konemaisen täydelliseltä.

Vakiosanomien numeronäppäimien ylätasomerkeissä (SHIFT + numero, ASCII-koodit 33 - 41) lukuun ottamatta 7:n ylätasossa olevaa kauttaviivaa, joka on sähkötysmerkinä tarpeellinen. Sen paikalla käytetään heittomerkkiä ' (39). Näiden vakiosanomien avulla voidaan pitää periaatteessa lähes täydellisen radioamatööriyhteys vain muutaman näppäimen painalluksella. Vakiosanomista kukin näet rasittaa näppäinpuskuriä vain yhden painalluksen verran, vaikka sanoman pituus olisi 250 merkkiä. Ohjelmassa olevat vakiosanomien ovat siinä vain esimerkin vuoksi; kukin käyttäjä voi tietenkin sijoittaa niihin mitä haluaa. Tarpeelliset välilyönnit on jätettävä sanomien loppuun etteivät sanomat mene yhteen.

Sähkötyksessä käytetään joitakin ns. yhteen annettuja merkkejä sanomien tai kutsujen lopussa sekä ns. erotusmerkkeinä. Yleisimmin käytetyt löytyvät välimerkinäppäimistä ;:_- ja tulostuvat suluissa olevina kahden kirjaimen yhdistelminä.

Sähkötysnopeus voidaan valita väliltä 8 - 700 merkkiä minuutissa. Nopeus ei todellisuudessa muutu portaattomasti valinnan mukaan. Tästä syystä ohjelmassa on aputoiminto, jolla todellinen nopeus voidaan tarkistaa. Tämä on tarpeen siksi, että sähkötysmerkit ovat eri pituisia, ja satunnaislukugeneraattorilla valitut merkkiryhmät saattavat painottua pitkien (tai lyhyiden) merkkien voittoisiksi. Mittapuun käytetään nykyään sanaa PARIS, jossa sanaa seuraavine 7:n pisteen (bitin) mittaisine taukoineen on 50 bittiä. Täten merkissä on keskimäärin 10 bittiä ja siihen voidaan sähkötysnopeuden mittaaminen perustaa. Aaltoviivan (tilde, 126) "alla" on vakiosanoma (10 kertaa PARIS), ja sen yhteydessä SVI:n omaa kelloa käyttävä nopeusmittari, jolla valittu sähkötysnopeus voidaan tarkistaa. Nopeustesti kutsutaan painamalla GRAPH + heittomerkki.

Huomautuksia

- CAPS LOCK tulee olla painettuna näppäimistö sähkötyksessä
- Sähkötyksnopeutta voidaan muuttaa näppäimistömoodissa painamalla SHIFT + CODE + ranskalainen E (= pykälä, 191)
- Näppäimistömoodista päästään ulos (paitsi CTRL-STOP:illa) painamalla SHIFT + CODE + ^ (= iso omega, 234). Tällöin voidaan vaihtaa esim. näppäimistöltä ottoharjoitukseen.
- Näppäimistömoodissa oltaessa saadaan seuraavat aputoiminnot lähinnä amatööriyhteyksien pitoa varten:
 - a) "+" -merkin "takana" on muistin virkistämiseksi amatöörien tärkeimpien lyhytaaltoalueiden sisäiset aluejaot.
 - b) "*" -merkillä saadaan lämpötilamuunnoslaskin käyttöön.
 - c) Painamalla CODE + / (kauttaviiva) näyttö tyhjenee.
 - d) DEL -näppäimestä tulostuu sähkötyksellä virhemerkki ja ruutuun ilmestyy backslash eli vasemmalle kallistuva kauttaviiva (92).
 - e) Painamalla näppäimistömoodissa SHIFT + 9 saadaan syötetyksi vastaseaman tunnus koneen muistiin. Tämän jälkeen tunnusta voidaan kutsua painamalla SHIFT + 1.

- Ohjelman alussa BASIC-ohjelmatilan "kattoa" pudotetaan hieman alaspäin ja konekieliohjelma sijoitetaan katon yläpuolelle. Se ei siten häviä ennen virran katkaisua, vaikka välillä ajettaisiinkin jokin muu BASIC-ohjelma, ellei ko. ohjelma sisällä konekielirutiineja, jotka sijoittuvat sähkötysohjelman päälle.

HUOM! Ohjelmaa ei voi suoraan käyttää avaintamaan lähetintä, sillä konekieliosa ei ohjaa mitään porttia listauksessa esitettyssä muodossaan. Tämä johtuu siitä, että liittyminen ulkomaailmaan tapahtuu jossain määrin eri tavalla eri MSX-koneissa. Asiaan voidaan palata myöhemmin, jos tarvetta ilmenee.

Ohjelma VERO85

Ohjelma VERO 85 laskee vuoden 1985 veroilmoituksessasi antamiesi tietojen perusteella Sinulle tulevan veron palautuksen tai maksun määrän.

Ohjelman riveillä 20-190 ovat vuoden 1985 vero-oppaasta saadut lähtötiedot.

Jotta ohjelmaa voisi soveltaa myös tämän tai seuraavien vuosien verotuksessa, on lähtötiedot aina muutettava uutta vero-opasta vastaavaksi.

Myös arvioimalla seuraavan, vielä julkaisemattoman vero-opaan nukaiset lähtötiedot ohjelmaa voi soveltaa oikean ennakkomääräämiseen kuluvalta vuodelta.

Käyttäjän on vielä korjattava ohjelmaan riville 195 verotuskuuntansa mukaiset pidätysprosentit koskien kunnallis- ja määräämiseen kuluvalta vuodelta.

Ohjelma on suunniteltu tavallista palkansaaajaa - yksinäistä tai perheellistä varten. Varallisuusverotus on jätetty huomiotta.

Ohjelman ulkoasun kannalta skandinaaviset näppäimet ovat tärkeitä.

CP/M

Käsiksi CP/M:ään

Levyaseman mukana seuraa mm. CP/M-systeemilevyke ja vino pino manuaaleja. Kokemattomalle kaikki on hämää ja kun manuaalitkin ovat ulkomaankielellä voi helposti tulla mieleen jättää koko homma sikseen ja pysytellä tutulla ja turvallisella basic-tasolla. Se ei kuitenkaan kannata, CP/M ei pure ja on loppujen lopuksi ehkä turhankin yksinkertainen.

Aloittaessasi aseta CP/M-systeemilevy A-levyasemaan ja käynnistä kone. Rutistuaan aikansa kone viestittää sinulle käyttöjärjestelmän tekijän ja versionumeron. Sitten seuraa kehoite "A>" ja pallo on sinulla.

"A>"-taso, jota tulemme kutsumaan komentotasoksi, on merkinä ns. komentotulkin läsnäolosta. Komentotulkki on yksinkertainen ohjelma, joka osaa muutamia yksinkertaisia levynkäsittelykäsikyjä. Siitä käsin voi myös käynnistää sovellusohjelmia, vaikkapa tekstinkäsittelyn tai pascal-kielen, jos levyllä sellaisia on. Komentotulkin englanninkielinen nimi on Console Command Processor ja siitä käytetään lyhennettä CCP.

Useimmin käytetty komentotulkin komento on DIR. Komennolla DIR näet mitä eri tiedostoja levyllä on. Kuten huomaat, tiedoston nimi koostuu aina kahdeksanmerkkisestä nimiosasta ja kolmemerkkisestä määriteosasta, joiden välissä on piste. Määriteosa ilmaisee tiedoston tyyppin, esimerkiksi jos määrite on COM on tiedosto sellaisenaan ajokelpoinen ohjelmätiedosto. BAS viestittäisi basic-ohjelmasta, ASM assemblerkielisestä lähdetiedostosta jne.

Normaalisti DIR näyttää kaikki sillä levyllä olevat tiedostot, mutta halutessasi voit rajata näytettävien tiedostojen joukkoa sijoittamalla komennon DIR perään maskin. Maski voi olla yksinkertaisesti jonkin tiedoston nimi, jolloin vain sen niminen tiedosto tulostetaan. Jos sellaista ei ole tulee ruutuun NO FILE -ilmoitus. Mikäli lista halutaan joltain

muulta kuin senhetkiseltä levyasemalta, voidaan ennen maskia sijoittaa levyaseman kirjain ja kaksoispiste, vaikkapa B:.

Maskissa voi myös olla ns. villimerkkejä. Esimerkiksi jos maski on SVIIPPI.* tulostaa dir kaikki tiedostot joiden nimi on SVIIPPI, riippumatta siitä mitä määriteosassa on. Ja päinvastoin; maski *.SVP tulostaisi kaikki tiedostot joiden määriteosa on SVP. Villimerkki '*' siis korvaa koko nimi- tai määriteosan. Toinen villimerkki on '?', joka korvaa minkä tahansa merkin nimessä.

Esimerkkejä:

1. DIR

Listaa kaikki tiedostot levyllä. Sama kuin DIR *.* tai DIR ??????????.???

2. DIR NIMI.*

Listaa kaikki tiedostot, joiden nimiosa on 'NIMI' riippumatta määriteosasta.

3. DIR *.COM

Listaa kaikki tiedostot joiden määriteosa on 'COM', nimiosasta riippumatta.

4. DIR AL?O.18?

Listaa kaikki tiedostot joiden nimiosan kaksi ensimmäistä merkkiä ovat A ja L, neljäs O ja kolmas mikä hyvänsä. Määriteosan kahden ensimmäisen merkin tulee olla l ja 8. Tämän määrittelyn täyttäisivät esim. tiedostot ALKO.181 ja ALPO.18V.

5. DIR B:AL?O.*

Kuin edellä, mutta b-asemalta eikä määriteosalla ole väliä.

Jos haluat vaihtaa käytössäsi olevaa levyasemaa, kirjoita sen uuden aseman kirjaintunnus (A tai B) ja kaksoispiste ja paina enteriä. Kehoitteesta näet aina käytössäsi olevan aseman. Jos sinulla on vain yksi levyasema, moinen ei tietystikään vetele. Yhdelläkin levyasemalla pääsee CP/M:n maakuun mutta hankalaa se on.

Aina asemassa olevaa levyä

vaihdettuasi muista painaa control ja C, eli C.

Jos haluat tulostaa levylläsi olevan tekstimuotoisen tiedoston ruudulle, tee se komennolla TYPE. Käsken perään annetaan tulostettavan tiedoston nimi. Villimerkkejä ei voi käyttää.

Esimerkki: TYPE SV64.ASM

Kun on tarvis poistaa tiedosto levyltä, käytä ERA-käskyä. Käsken perään voi antaa maskin kuten dirillekin. Tämän käsken kanssa on syytä olla varovainen jottei tuhoa mitään tärkeää. Jos yrittää tuhota kaikkia tiedostoja, esim. ERA *.*-käyttöön riittää rivieditorikin. Tällainen rivieditori on ED. ED käynnistetään antamalla nimen perään käsiteltävän tiedoston nimi. Jos sen nimestä tiedostoa ei ole, sellainen tehdään. EDin käyttöä varten tutustu manuaaliin. Käyttö ei ole millään lailla mukavaa, komentokieli on kryptistä ja kömpelöä. Suosittelen vahvasti paremman editorin hankintaa. Klubilta saa public domain-ohjelman VDO.COM joka on kuvaruutupohjainen, mukava editori.

SUBMIT (ja XSUB)

SUBMIT-ohjelmalla voidaan helpottaa usein toistuvia rutiineja. Sillä voi ikäänkuin 'ohjelmoida' komento-tulkkia. 'Ohjelma', joka voi koostua ainoastaan normaalisti CCP:n tasolla kelpaavista komennoista ja ohjelmista, kirjoitetaan vaikkapa EDillä tiedostoon, jonka määriteosa on 'SUB'. Tiedoston ensimmäisen komennon on kuitenkin oltava XSUB, ja ohjelman XSUB.COM on löydettävä käytetyltä levyltä. Homma lähtee pyörimään komennolla SUBMIT nimiosa, .SUBia ei nimeen tarvita.

Esimerkki:

A>SUBMIT JUTUT

Esimerkki .SUB-tiedostosta

; Kommentteja voi tällä tavoin
; laittaa mukaan. Ne tulevat ruutuun
; tiedostoa purettaessa, mutteivät
; tee mitään

XSUB

; Pitää olla aina ensimmäisenä

DIR *.COM

; Listaa .COM-filet

ERA *.BAK

; poistaa .BAK-filet

DDT

SFA01

2

GO

; Myös muissa ohjelmissa voi käydä, mutta niistä pitää poistua niiden omalla poistumiskomennolla!

8080-ASSEMBLER-työkalut

CP/M on toimiva assemblerohjelmointiympäristö. Systeemilevyllä tulee siihen tarvittavat työkalut, jotka kaikki tukevat 8080-proessorin assembleria, jonka kanssa SVI:n Z80-proessori on yhteensopiva. Z80-assembleri on kuitenkin laajempi ja loogisempi, joten Z80-työkalut lienee syytä hankkia. Public Domainina saa

Operating System Manual'-kirjasesta (siitä paksusta harmaasta), kappale 1.6.4 sivut 17-23. Ohjelman perusidea on tiedostojen siirtely. Ohjelmalle annetaan kohdetiedosto ja lähdetiedosto ja mahdolliset lisäoptiot ja se kopioi lähdetiedoston kohdetiedostoon. Useita tiedostoja voi siirtää kerralla villimerkkejä käyttäen. tiedostoja voi myös lähettää lisälaitteille, kuten printterille tai RS-liitännälle.

Ohjelmalla ei ole mainittavammin käyttöarvoa yhden levyaseman omistajille, sillä yhtä levyasemaa käyttäen PIP ei osaa kopioida tiedostoja levyiltä toiselle. Tämän takia yhden levyaseman omistajain kannattaisi hankkia joku heille sopiva ohjelma, esim. MFT.COM on tarkoitukseen sopiva ja sen voi tilata klubin public-domain kirjastosta.

Esimerkkejä:

1. PIP PRN:=HAMLET.SCP

Tulostaa HAMLET.SCP:n printterille.

2. PIP B:UUSJUPI.TXT=A:VANJUPI.TXT

Kopioi VANJUPI.TXT:n B-levyasemalle nimelle UUSJUPI.TXT.

3. PIP B:=A:*.COM

Kopioi kaikki .COM-loppuiset tiedostot A-asemalta B-asemalle.

STAT.COM

Jälleen laaja ohjelma, joka vaatisi oman artikkelinsa jotta tekisimme sille oikeutta... Ohjelmalla voi tutkia tiedostojen pituutta, jäljellä olevaa levytilaa yms. Statilla voi myös muuttaa loogisia lisälaitteita vastaamaan fyysisiä. Tästä tarkemmin em. kirjasessa. Esimerkit valaisevat asiaa parhaiten.

Esimerkkejä:

1. STAT

Ilmoittaa jäljelläolevan levytilan ja tiedostojen määrän.

2. STAT *.*

Ilmoittaa yksityiskohtaiset pituustiedot jokaisesta tiedostosta.

3. STAT KIRJA.OLD

Ilmoittaa yksityiskohtaiset pituustiedot tiedostosta KIRJA.OLD.

ED.COM

Varsinaista tekstinkäsittelyä varten on parasta hankkia oikea tekstinkäsittelyohjelma mutta yksinkertaiseen komennolla, kysyy kone ALL(Y/N)? ja vastaamalla N eli No toiminto peruuntuu.

Esimerkkejä:

1. ERA *.TXT

Tuhoaa kaikki tiedostot, joiden määriteosa on 'TXT'.

2. ERA MONEY.ALL

Tuhoaa tiedoston MONEY.ALL

3. ERA *.*

Saa aikaan kysymyksen 'ALL(Y/N)?' ja vastauksesta riippuen tuhoaa kaiken tai ei mitään.

Tiedostojen uudelleen nimeäminen tapahtuu komennolla REN. Komennolle annetaan uusi tiedoston nimi, yhtäsuuruusmerkki ja vanha tiedoston nimi mainitussa järjestyksessä. TYPE:n tavoin tämä komento kohdistuu vain yhteen tiedostoon kerrallaan eli villimerkit eivät kelpaa.

Esimerkki:

REN REPRES.JKL = IOUOUHN.LPO

Muuttaa tiedoston IOUOUHN.LPO nimeksi REPRES.JKL.

Suurten tiedostomäärien hallintaa helpottamassa on käsky USER. USERilla voit valita jonkun 16 hakemistosta. Jokainen hakemisto on kuin oma levykkeensä, normaaleilla komennoilla ei voi tavoittaa muita hakemistoja. Jos käytössä on vaikkapa 10 megatavun kovalevyasema, on user-alueista suu-
resti apua mutta esim. pienillä 160k-levareilla ei juurikaan usereita kelpaa. Mikäli toisin ei valita toimitaan aina user-alueella 0.

Esimerkki: USER 11

Siirtyy hakemistoon 11.

Muistin sisältöä voi tallentaa SAVE-komennolla. Käytännössä käskyn merkitys on varsin vähäinen, mutta tulkoit selitetyksi. SAVE:lle annetaan yksi numero, joka ilmaisee kuinka monta 256 tavun mittaista blokkia tallennetaan alkaen osoitteesta 100h alkaen.

Esimerkki: SAVE 40 YLPO.COM

Tallentaa 40*256=10240 tavua alkaen osoitteesta 100h levyille tiedostoon YLPO.COM

Jos haluat seurata jälkikäteen puuhailujasi ja sinulla on kirjoitin, paina P (control+p). Näin kaikki tulostus siirtyy myös paperille. Paperointi loppuu painamalla uudelleen P.

Ohjelmien ajaminen CCP:stä käsin on suunnattoman yksinkertaista; ei tarvitse kuin kirjoittaa ajettavan ohjelman nimi ja painaa enter. Näitten ohjelmien tulee tietysti olla 'COM'-tyyppimerkittyjä, eli ajokelpoisia konekielisiä ohjelmia. Toiset ohjelmat vaativat peräänsä määreitä, yleensä tiedostojen nimiä, kuten CCP:nkin komennot. Voidaan siis sanoa että ohjelmat ovat CCP:n laajennuksia- niiden käyttö ei poikkea lainkaan CCP:n komentojen käytöstä.

Esimerkkejä:

1. WS

Käynnistää WS.COM-nimisen ohjelman joka on levyllä

2. ED GTY.KIR

Käynnistää ED.COM-nimisen ohjelman ja määrää sille käsiteltäväksi tiedoston GTY.KIR

CP/M:n vakio-ohjelmista

Systeemilevyllä toimitetaan joukko ohjelmia. Seuraavassa lyhyt selostus tärkeimmistä:

FORMAT.COM

Formatoi eli alustaa uuden levykkeen. Tuhoaa koko levyn sisällön.

SYSGEN.COM

Siirtää systeemiurat toiselle levyille. Systeemiurat sisältävät CCP:n ja CP/M:n itsensä joten kone voidaan käynnistää, 'bootata', levyltä jolle urat on siirretty. A-
asemassa on AINA konetta käytettäessä

oltava levyke jolla on systeemiurat. Ne eivät vie muilta tiedostoilta levytilaa joten ne on parasta sijoittaa kaikille levykkeille.

COPY.COM

Kopioi kokonaisen disketin kahden levyaseman systeemeissä.

1COPY.COM

Sama kuin edellinen, mutta 1 levyaseman versio. Levyä joudutaan vaihtamaan 4 kertaa kopioinnin aikana.

PIP.COM

Erittäin monipuolinen ohjelma, jonka täydelliseen kuvailuun ei pienen lehdikäisemme sivuilta löydy tilaa. Kannattaa tutustua huolella 'CP/M niitakin.

ASM.COM on itse assembleri. Se kääntää annetun tiedoston, jonka tulee sisältää assembler-ohjelmaa, heksamuotoon. Assembler-tiedoston eli sorsan nimen määriteosan tulee olla ASM. Heksamuotoon käännetyn ohjelman määriteosa on HEX. Lisäksi tuotetaan PRN-määritteinen tiedosto joka on mainio listattavaksi. ASM raportoi mahdollisista virheistä.

Esim. ASM KIRJA
Kääntää ohjelman tiedostosta
KIRJA.ASM

LOAD.COM kääntää HEX-tiedoston COM-tiedostoksi jotta sen voisi ajaa.

DDT.COM on 'debuggeri', eli sillä voi tutkia ja muuttella muistia ja tiedostoja. Siinä on myös disassembleri konekielisten ohjelmien listausta varten ja hyvin karu assembleri lyhyiden ohjelmien kirjoitusta varten.

Lopuksi

Koska CP/M on vanha systeemi, ovat monet sen ominaisuuksista ja varusohjelmista melko kömpelöitä. Pahimpia puutteita korvaamaan on kehitetty ohjelmia, joista monet ovat ns. public domainia eli ilmaisia. Jäsenet voivat tilata näitä ohjelmia klubin pd-kirjastosta.

HALLITUKSEN PALSTA

Kerhon omistuksessa on tällä hetkellä 4 puhelinta. Seuraavassa pieni taulukko siitä mikä numeroista vastaa mistäkin asioista:

(90)7541775 ; numerosta vastaa modemi 24h/vrk.

(90)6987681 ; vpj. Seppo Tossavainen. MSX- ja ohjelmistoasiat.

(90)7556025 ; hall.jäs. Ari Korhonen. SVI318/328, SVIippi-lehti, boxia koskevat asiat.

(981)561190 ; Oulun palvelunumero, Jukka Holopainen. MSX- ja laiteistoa-

asiat
Koska numerot ovat kotinumeroita (paitsi modemin numero) tulee tämä ottaa huomioon asioita hoidettaessa. Parhaat mahdollisuudet saada yhteyttä on arkipäivisin klo. 17:00 jälkeen.

Boximme ohjelmisto on vaihtunut TBBS:ksi (The Bread Board System). Järjestelmään pääsee V.21 sekä VADIC modemeilla. Modemin valinta tapahtuu automaattisesti "haiste-lijalla", joka kertoo ohjelmistolle, kumpi modemi on tulossa. Systeemi opastaa melko hyvin käyttäjiä ja siinä on mm. mahdollista valita eri opastustasoja. Kuitenkin mikäli joku haluaa lisätietoja ohjelmistosta ja sen käytöstä, voi SYP:n konttoreista noutaa TBBS:n käyttö-ohjeet. Nämä ohjeet on suunniteltu SYP-uniboxia varten, mutta koska ohjelmisto on sama, voi näitä ohjeita hyödyntää myös meidän boxissa. Eroavaisuuksia luonnollisesti löytyy, mutta opas antaa kuitenkin valmiuden toimia omassa järjestelmässämme, koska käskyjen tapahtumat ovat samat vaikka käskyn nimi olisikin erilainen. Lisäksi omassa järjestelmässämme käskyt ovat pitkälle suomenkielisiä, joten niiden tarkoitus on helppo ymmärtää.

Turun paikallisklubin toiminta on alkanut. Tapaaminen on joka parittoman viikon tiistai klo 18:00 Mustanpörssin myymälässä, Kauppias-
katu 10. Pj. Turku Uusitalo puh. 921-375107 t. 443844 k. jäsenmaksu 50:-.

AT.kas
K Ä Y T T Ö O H J E E T

Ohjelman tarkoituksena on auttaa sinua tekstin teossa. Voit tallentaa ja lukea tekstiä nauhalta, voit muuttella sitä vapaasti, ja kun tulos tyydyttää sinua, voit tulostaa tekstin paperille kirjoittimella. Ja sitten asiaan.

Ohjelman lataus

Laita kasetti nauhuriin. Kirjoita:
RUN "AT" käynnistä nauhuri ja paina ENTER.

Kun lataaminen onnistuu, ohjelma tiedustele ladataanko skandinaaviset kirjaimet. Ohjelma toimii vastauksen mukaisesti.

Päävalikko

Seuraavana ilmestyy kuvaruudulle päävalikko, josta voidaan valita toiminto siirtämällä nuoli toiminnon kohdalle ja painamalla ENTER.

Toiminnat ovat:

Tallennus kasetille
Luku kasetilta
Tekstin nimeäminen
=> Tekstin käsittely
Tekstin kirjoitus(Printtaus)
Lopetus

Tässä nuoli osoittaa Tekstin käsittelyä ja painamalla ENTER päästään valittuun toimintoon.

Tallennus kasetille

Tämä toiminto tallentaa tekstin tietokoneen muistista nauhalle. On syytä antaa nimi tekstille ennen tallennusta, jotta sen voi myöhemmin löytää. Toimittaessa kasetin kanssa on pidettävä kirjaa kasetin sisällöstä.

Luku kasetilta

Tämä toiminto lukee tekstin kasetilta tietokoneen muistiin. Jos muistissa oli tekstiä se jää luetun tekstin alle.

Tekstin nimeäminen

Ohjelma kysyy tekstille nimeä, jolla se sitten luetaan ja tallennetaan. Nimi näkyy myös kuvaruudussa oikeassa yläkulmassa, kun ollaan tekstin käsittelyssä.

Luettaessa kasetilta tiedostoa on olta-
tava tarkkana tekstin nimen kanssa,
sillä MSX EROTTELEE ISOT JA PIENET KIRJAIMET.

Tekstin nimen tulee noudattaa MSX-
standardia: 1-8 merkkiä ja piste (.)
ja 1-3 merkkiä.

Tekstin käsittely

Tekstin käsittely -toiminnossa muokataan ja korjataan teksti. Kuvaruudun ylimmällä rivillä näkyy kursorin kuloinenkin sijainti eli millä rivillä ja sarakkeella ollaan menossa. Seuraavana ylimmällä rivillä näkyy, onko YLI vai LISÄYS kirjoitusmuoto toiminnassa. Seuraava merkki kertoo, mikä versio on kysymyksessä, K: = kasetti ja L: = levyversio. Viimeisenä näkyy tekstin nimi, jos sellainen on annettu.

Tekstin käsittely tapahtuu teksti-editori-muodossa. Tämä tarkoittaa että voit vapaasti esim. kulkea pitkin ja poikin tekstiä eli kuljuttaa kursoria.

Kursorin ohjaus

Kursorin liikuttaminen vapaasti tekstissä on tehokkaan työn edellytys. Tähän ohjelma tarjoaa hyvin monia käskyjä. Käymme ensin läpi pelkät kursorin siirtokäskyt.

Ctrl E tai nuoli ylös

Käsky siirtää kursoria yhden rivin ylöspäin. Sarake ei muutu. Jos ollaan näytön ylimmällä rivillä, mutta ei tekstin, silloin näyttö rullaa yhden rivin alaspäin ja ylös ilmestyy "uusi" rivi. Jos ollaan sekä näytön että

tekstin ylimmällä rivillä ei tietenkään voida enää mennä ylöspäin ja mitään ei tapahdu.

Ctrl D tai nuoli oikealle

Kursori siirtyy yhden merkin oikealle. Jos ollaan näytön reunassa, siirtyy kyseisen rivin teksti vasemmalle. Muu teksti pysyy paikallaan ja jos halutaan nähdä kaikkien rivien sarakkeet kohdakkain on painettava Fl:tä. Kun kursoria liikutettaessa saavutetaan asetettu rivin pituus, niin kursori ei enää liiku ja kuuluu äänimerkki. Tällä komennolla ei päästä seuraavalle riville.

Ctrl X tai nuoli alas

Kursori siirtyy yhden rivin alaspäin. Jos ollaan näytön alimmalla rivillä rullaa näyttö yhden rivin ylöspäin ja "uusi" rivi ilmestyy näkyviin. Jos ollaan tekstin viimeisellä rivillä, ei käskyllä ole vaikutusta.

Ctrl S tai nuoli vasemmalle

Kursori siirtyy yhden merkin tai sarakkeen vasemmalle. Jos näyttö on rullannut vasemmalle, rullaa se nyt oikealle, jos kursori on vasemmassa reunassa, mutta ei tekstin ensimmäisessä sarakkeessa. Jos ollaan sarakkeessa yksi ja vasemmassa reunassa, ei käskyllä ole vaikutusta.

Ctrl F

Käskey siirtää kursorin seuraavan sanan alkuun, jos sellainen rivillä on, jos ei ole, siirtyy kursori rivin loppuun.

Ctrl A

Käskey siirtää kursorin edellisen sanan alkuun, jos sellainen rivillä on, jos ei ole, siirtyy kursori rivin alkuun.

Ctrl C

Siirtää tekstiä 20 riviä ylöspäin. Alimmasta rivistä tulee näytön ylin rivi.

Ctrl R

Siirtää tekstiä 20 riviä alaspäin. Ylimmästä rivistä tulee näytön alin rivi.

Seuraavassa muutama sana ohjaustähdestä. Moni on varmaan miettinyt miksi kursorille on kahdet rinnakkaiset komennot. Kun kirjoitetaan kymmensoormin netelmällä on tarkoitus että sormet eivät eksyisi kovin kauas oikeilta poiltaan.

Tästä syystä on kursorin ohjaukset koottu vasemman käden sormien ulottuville ns. ohjaustähdeksi. Kannattaa tustua ko näppäimiin ja opetella niitä käyttämään. Periaatteena on että pikusormi painaa Ctrl näppäintä (joka satuu! olemaan liki ohjaustähteä) ja joku toinen sormi painaa toista näppäintä ko. komennossa.

Ctrl G tai DEL

Käskey poistaa merkin kursorin kohdalta. Kursorista oikealla olevat merkit siirtyvät sarakkeen verran vasemmalle. Näin meidän on helppo "syödä" tekstiä. Kursori ei liiku.

Iso nuoli vas

Käskey poistaa merkin kursorin vasemmalta puolelta. Kursorimerkki ja kaikki merkit kursorin oikealla puolella siirtyvät sarakkeen verran vasemmalle. Tämä komento vaikuttaa yli rivin. Eli kun kursori on sarakkeessa yksi ja painetaan ko. kontrollia siirrytään koko jälkijoukon kanssa edelliselle riville. Näin voimme siis liittää rivejä yhteen.

Käsiteltävän rivin pituus on 255 merkkiä. Eli vaikka hitsaamme yhteen kaksi 79 merkin riviä ei mitään tuhoudu, vaan ENTERiä painettaessa syntyy aina uusi rivi jolle se näkymättömissä ollut teksti siirtyy.

Ctrl Y

Tuhoaa kursoririvin IKIAJOIKSI.

Ctrl V

Vaihtaa toimintamuotoa. Esim YLI kirjoituksesta LISÄYS muotoon ja päinvastoin. Jos halutaan lisätä tekstiä entisen väliin valitaan LISÄYS ja jos halutaan kirjoittaa entisen tekstin YLI niin valitaan tietysti YLI muoto.

Eihän tämä nyt niin vaikeata ole kuin miltä se aluksi tuntui. Tarkastelemme mitä meillä vielä on jäljellä.

Ctrl L

Tällä käskyllä voimme muuttaa rivin leveyttä vapaasti välillä 40-79. Käsky toimii vain tekstin käsittelymuodossa. Koska kaikki teksti ei näy kerralla jos rivin leveys on esim. yleinen 65 ja näytölle mahtuu vain 40 merkkiä, voidaan tehdä seuraavasti. Asetetaan leveydeksi 40. Kirjoitetaan teksti. Tarkastetaan että se varmasti on oikein Muutetaan rivin leveys halutuksi esim. 65. Suoritetaan tekstin taseus Ctrl T käskyllä(lisää kohta). Ja tarkistetaan vielä oikea reuna ettei ole kovin suuria aukkoja ja paikataan, ja tulostetaan ja tai tallennetaan.

Ctrl T

Tekstin tiivistys. Siirtää vajaalle riville sanoja seuraavalta riviltä. Tiivistää sen kappaleen jossa kursori on. Kappaleella tarkoitetaan kahden sisennetyin rivin välistä tekstiä.

F1(funktionäppäin 1)

Kirjoittaa sivun näytölle. Käytetään kun rivin leveys yli 40 merkkiä ja ollaan sarakkeessa jonka numero on yli 40. Saadaan kaikilla riveillä sarakkeet kohdalleen.

ESC

Paluu päävalikkoon kaikista toimin- ta muodoista. Ei muita vaikutuksia.

ENTER (RETURN)

Rivin vaihto. Katkaisee rivin kursorin kohdalta ja siirtää loput tekstistä seuraavalle uudelle riville, tai jos tekstiä ei ollut, vain kursori siirtyy seuraavalle riville rivin alkuun. Jos rivi ei ollut viimeinen siirtyvät kaikki rivit yhden rivin eteenpäin ja uusi rivi änkeytyy siihen väliin.

GRAPH K

Kirjoittimen ohjaus merkit sijoitetaan GRAPH K merkkien väliin pilkuilla (,) erotettuina muuttamaan kirjoittimen tulostusta. GRAPH K ja ohjauskoodit eivät tulostu kirjoittimelle.

Otetaanpa esimerkki valaisemaan asiaa. Haluamme vaikka kirjoittaa: "Tämä on mahtava teksturi!". Ja haluamme sanan "mahtava" tulostuvan vahvennettuna. Etsitään kirjoittimen käyttöohjeesta käsky jolla vahvennus saadaan toimimaan. Viedään kursori sanan "mahtava" m kirjaimen kohdalle (ollaan tietenkin LISÄYS muodossa), painetaan GRAPH K, ja kirjoitetaan ohjausmerkit desimaalilukuna, pilkut väliin, ja lopuksi vielä GRAPH K ja rivi näyttää seuraavalta:

Tämä on 27,69 mahtava 27,70 teksturi. Toinen koodi kytkee vahvennuksen pois. Ym. koodit ovat Panasonic KX-Pl090:lle.

Tekstin kirjoitus

Käskyllä kirjoitetaan muistissa oleva teksti kirjoittimelle. Ennen kirjoitusta ohjelma kysyy vasenta marginaalia. Asetusarvona on 3. Jos tekstissä on paljon ohjauskomentoja kirjoittimelle kannattaa asettaa marginaali nolllaksi. Muista tarkistaa kirjoittimen valmius ennen käskyä.

Lopetus

Käskyllä päätetään ohjelman suoritus. Kone palaa BASICin komentotasolle. Ohjelma häviää muistista.

Mukavaa tekstintekoa.

OHJAUSKOMENNNOT

Kursorin ohjaus

K=kursori

Ctrl E tai nuoli ylös:= K ylös
Ctrl X tai nuoli alas:= K alas
Ctrl D tai nuoli oik := K oikealle
Ctrl S tai nuoli vas := K vasemmalle
Ctrl F := K seuraavan sanan alkuun
Ctrl A := K edellisen sanan alkuun
Ctrl C := seuraava sivu
Ctrl R := edellinen sivu

Lisäys ja Poisto

Ctrl G tai DEL := poistaa merkin K:n kohdalta.

Iso nuoli vas := poistaa merkin K:n vasemalta puolelta

Ctrl Y := poistaa kursoririvin

Ctrl V := vaihtaa toimintamuotoa LISÄYS/YLI

Muut:

Ctrl L := muutetaan rivinleveyttä

F1 := kirjoittaa sivun näytölle

Graph K:= kirjoittimen ohjausmerkki

ESC := paluu päävalikkoon

Svirtuoosi

Heippa taas kaikki pienet ja isot kullannuput, jotka viihsitte lukea tätä palstaa. Sillä raahauduin vihdoon ja viimein säteilysuojastani vartavasten vain tehdäkseni tämän mainion artikkelin opiksi ja hyödyksi kaikille klubilaisille...

Aluksi ohessa on eräänlainen taulukko ja siihen liittyvä ohjelman pätkä (328/318), joka tutkii onko jotain "spesiaali" näppäintä painettu.

(1) SHIFT	Y = 6	Z = 1
(2) CTRL	Y = 6	Z = 2
(3) LEFT GRPH	Y = 6	Z = 4
(4) RIGHT GRPH	Y = 6	Z = 8
(5) ESC	Y = 6	Z = 16
(6) CLS/HM	Y = 7	Z = 32
(7) INS	Y = 7	Z = 64
(8) DEL	Y = 8	Z = 4
(9) SELECT	Y = 8	Z = 16
(10) PRINT	Y = 8	Z = 32

```
10 OUT 150,(Y OR 16)
20 IF (INP(153) AND Z) <> 0 THEN 10
30 PRINT "SVIrtuoosi was here again!"
```

Sijoita taulukosta ohjelmaan Y:lle ja Z:lle arvot, aja ohjelma. Esim. jos annat Y:lle arvon kuusi ja Z:lle arvon yksi, niin painaessasi shiftiä ohjelma printtaa rivin 30 tekstin. Ymmärretty? Varsin hyödyllinen muutamissa peli ym. ohjelmissa, joissa tarvitaan lisänäppäimiä ohjailuun tai muuhun vastaavaan. Kokeilkaa/soveltakaa!

Seuraavaksi tahtoisin julkituoda mahdollisuuden kopioida esimerkiksi koko Disk-Basic levyn CP/M:n alla. Homma hoituu helposti (yhden levyaseman omistajilla) lCopy -nimisellä ohjelmalla, joka löytyy CP/M-systeemilevykkeeltä. No niin, ajat ohjelman... Kone pyytää kopioitavaa levyä >ROUSKUT-TAA<,pyytää kohdelevyä >ROUSKUTTAA< ja niin pois päin, kunnes valmis... (Kiitos tämän kappaleen aiheesta jäsen K. Koivukankaalle!)

Eikä tällä kertaa sitten muuta. Kiitos.

Petri Käki - Cuculus Canorus

Diogenes Oy tarjoaa kunnan tuotteet
S V I - K L U B I L A I S I L L E ! !

MODEEMIT:

ModemPhone, hakkerin toivemodeemi. V.21 & V.23, ei hyväksytty 1.250,-
Bondwell 101C, 300 bps, V.21, A & B-kanavat, autoanswer, hyväksytty 890,-
-tulossa V.21 & V.22 autodial, auto-answer EDULLISESTI!

MIKROT:

Bondwell - markkinoiden täydellisin CP/M-koneiden sarja
- täydellistä IBM-yhteensopivuutta

Joissain tietokoneissa on juuri oikeat ominaisuudet. Joissain tietokoneissa on juuri oikea hinta. Ja vain Bondwell tarjoaa molemmat!

Bondwell	2 6.480,-	12 4.880,-	14 6.480,-	16 12.995,-
CPU	Z80L/4MHz	Z80/4MHz	Z80/4MHz	Z80/4MHz
RAM	64 kB	64 kB	128 kB	128 kB
Näyttö	25 x 80 LCD	25 x 80 CRT	25 x 80 CRT	25 x 80 CRT
Näytön koko	225 x 70 mm	9"	9"	9"
Käyttöjärj.	CP/M 2.2	CP/M 2.2	CP/M 3.0	CP/M 3.0
Kalvovelyt	1 x 360 kB	2 x 185 kB	2 x 360 kB	1 x 360 kB
Koko	3,5 "	5,25 "	5,25 "	5,25 "
Kovalevy				1 x 10 MB
Centronics	1 kpl	1 kpl	1 kpl	1 kpl
RS-232C	1 kpl	2 kpl	2 kpl	1 kpl
Puhesyntesoiija	Ei	Vakio	Vakio	Vakio
Paino	5,5 kg	12,2 kg	12,7 kg	13,6 kg
Bondwell	8 9.900,-	32 6.980,-	34 7.980,-	36 14.980,-
CPU	80C88/4,77MHz	8088/4,77MHz	8088/4,77MHz	8088/4,77MHz
RAM	512 kB	256 kB	256 kB	256 kB
Näyttö	LCD + valo	CRT	CRT	CRT
Näytön koko	225 x 70 mm	12 "	12 "	12 "
Käyttöjärj.	MS-DOS 2.11	MS-DOS 2.11	MS-DOS 2.11	MS-DOS 2.11
Kalvovelyt	1 x 720 kB	1 x 360 kB	2 x 360 kB	1 x 360 Kb
Koko	3,5 "	5,25 "	5,25 "	5,25 "
Kovalevy		Optio	Optio	1 x 10 MB
Centronics	1 kpl	1 kpl	1 kpl	1 kpl
RS-232C	1 kpl	Optio	Optio	Optio

OHJELMAT:

CP/M:lle

Nevada Cobol
Nevada Fortran
Nevada Basic
Nevada Pascal
Nevada Pilot
Nevada Edit

MS-DOSille

Utah Cobol
Utah Fortran
Utah Basic
Utah Pascal
Utah Pilot
vain 599,-/kappale!!!

Molemmille

TBBS, maanmainio BBS-softa
Fancy Font-tulostusohjelma
Lisäksi ModemMail-BBS-softa ja paljon muuta mukavaa...

Oheislaitteet:

Seikosha, Brother jne. kirjoittimet. Edulliset kovalevyt MS-DOS-koneisiin. Lisäkortit, modeemikaapelit klubihinnoin... Klubilaisille alennusta tai muuta hyvää kaupanteon yhteydessä....

HullunHuimat T-paidat!!! Pyydä esite, samoin kuin muistakin tuotteista!

Diogenes Oy, Tarkk'ampujankatu 20 D, 00150 HELSINKI. 90-176 061.

Aina mikronkäyttäjän asialla. Ota yhteyttä kun tarvitset jotain. Tai jo ennen hankintaa. Postiennakolla Helsingin ulkopuolelle.

MITÄ?

Kysymys: Tutkiessani BASIC-kielisen ohjelman koodausta RAM-muistista muutin ohjelmaa POKE-käskyllä. Tällöin ohjelman listaukseen ilmestyi sellaisia BASIC-käskyjä, joita esimerkiksi Teknopisteen julkaisema BASIC-käskyopas ei tuntenut. Tällaisia käskyjä olivat mm. MOD, MOV, DIAL ja CMD. Nämä käskyt ilmestyivät ohjelman listaukseen, kun ensin näppäilin ohjelmarivin 10 ja sen jälkeen annoin komennon POKE &H8005,i:LIST, jossa i=253,203,208 tai 215. Ovatko edellä mainitut SVI 328:n BASIC-käskyjä?

Vastaus:

1- MOD ei ole käsky, vaan funktio (ja sen pitäisi kyllä löytyä koneen mukana tulleesta englanninkielisestä oppaasta). MOD on jakojäännös ja sen liittyy läheisesti kokonaisjakoon (DIV).

Tässä yhteydessä lienee paikallaan pieni annos algebraa:

Kokonaislukujen joukon (joka muuten algebran termistöä käyttäen on järjestetty kokonaisalue) tärkeä ominaisuus on ns. jakoyhtälö: kun m ja n ovat kokonaislukuja ja n positiivinen, niin on olemassa yksikäsitteisesti määrätty kokonaisluvut q ja r , joille on voimassa

$$m = qn + r \quad (0 \leq r < n).$$

Nyt siis $m \text{ DIV } n = q$ ja $m \text{ MOD } n = r$ (r on siis jakojäännös). Luvun n ollessa tasan jaollinen n :llä $n \text{ MOD } n = 0$, mitä voidaan käyttää hyväksi ohjelmissa.

$m \text{ MOD } n$ (luetaan "m modulo n") on $m - \text{int}(m/n) * n$.

2) MOV-käskystä emme tiedä täällä toimituksessa mitään. Voisiko joku ystävällisesti valistaa meitä?

3-4) CMD ja DIAL liittyvät Yhdysvalloissa käytössä oleviin automaattivalinta- eli autodial-modeemeihin eivätkä näin ollen ole käyttökelpoisia meikäläisissä oloissa.

MSX LISALAITTEET

Seuraavassa luettelo valmiista ja toukokuussa tuotantoon (XX) tulevista lisälaitteista MSX mikroihin. Korttipakka laajenee noin kortilla/viikko.

AK601 Lämpömittari

-kytketään peliporttiin. Mukana seuraa demoohjelma

AK6XX Prototyyppikortti

-kytketään moduliporttiin. Osoitteen dekodaus ja 8 valinta linjaa valmiina. 8x10 senttiä reikälevy omille tinauksille.

AK605 Paristovarm RAM-kortti 64kb

-kytketään moduliporttiin. Toimii kuten RAM-DISK(SVI747). Molemmissa RAM-korteissa on tavalliset paristot 1,5Vx2.

AK606 Laajennusyksikkö 5 paikkaa

-kytketään moduliporttiin. Saadaan 5 paikkaa esim. modulleille.

AK607 EPROM-ohjelmointikortti

-kytketään moduliporttiin. Ohjelmoi 27 tyyppisiä EPROM-piirejä 2764-27256.

AK608 EPROM-kortti

-kytketään moduliporttiin. Ohjelmointikortilla poltettuja muisteja voidaan tällä kortilla käyttää kuten valmiit ROM-modulit. Myös BASIC-ohjelmat voi tallentaa EPROM-piireihin.

AK604 Relek. 8 relettä

-kytketään moduliporttiin. 1-8 relettä. Vaihtokoskettimet 5A 220V.

AK602 A/D muunninkortti 8b/2input

-kytketään JOYSTICK 1 porttiin. Ei vie laajennusliitäntöjä. Tarkkuus 8bittia +-1/2lsb. 2 sisäänmenoa, 0-5 voltia. Mukana seuraa ohjelmakasetti, valo- ja NTC-vastus.

AK603 Relekortti 2

-kytketään JOYSTICK 2 porttiin. AK602:n kaveri. Kaksi relettä 5A 220V.

AK609 A/D muunninkortti 8 bit/11 sisäänmenoa

-kytketään JOYSTICK 1 porttiin. Säädettävä referenssi-jännite. Sopii esim. monipisteiseen lämpötilan mittaukseen.

AK6XX A/D muunnin nopea. 4 kanavaa.

-sopii esim. audiosignaalien digitointiin. Kytketään moduliporttiin.

AK6XX Ph mittauskortti.

-kytketään moduliporttiin.

AK6XX D/A muunninkortti 8bit

-kytketään moduliporttiin. 1 da ulostulo vakiona. Mahdollisuus kytkeä neljä yhteensä samalle kortille.

H I N N A S T O 22.4.1986

MSX
OHJELMAT JA LAITTEET

	Hinta
AT.1 Tekstinkäsittelyohjelma kas	220.-
At.1 -"- levy MSX ja XPRESS 3,5' ja 5'	260.-
AK601 Lämpömittari	170.-
AK602 A/D Muunnin 8b/2sis	170.-
AK603 Relekortti 2x	180.-
AK604 Relekortti 8x	650.-
AK605 RAM 64kb paristovarmennettu	650.-
AK606 Laajennuskortti 5 paikkaa .	520.-
AK607 EPROM-ohjelmointikortti	825.-
AK608 EPROM/ROM kortti	80.-
AK609 A/D Muunnin 8bit/11sis.	275.-
AK610 Prototyyppikortti	350.-
AK6XX Legokortti 6 relettä, 4 sis.	395.-
AK6XX D/A kortti	275.-
AK6XX A/D kortti, NOPEA, 4sis.	320.-

VALMISTUS JA MARKKINOINTI:

SOFTRONICS KUKKOHOVI
PÖLLÖNKUJA 3 A 4
90540 O U L U
puh. 981 361 503

JÄSENIÖLLE TIEDOKSI

Aktiivilauantaita ei järjestetä
kesäaikana, 1.6.-30.8.1986.

Klubin hallitus

Systemtext

S(YstemaattinenSeqTEkstiTiedosto
Ohjelmointi : Kari Markovaara 1986
Ohjelmointikieli : SV-ext Basic vers 1.1 / Disk Basic
Käyttölaitteisto : SVI 318/328 MK II
I/O - laitteisto : 1,2 -levyasema/nauha-asema
kirjoitin (80mrk/rivi)

Ohjelma

Ohjelmalla voidaan ylläpitää tekstitiedostoa jonka rakenne on käyttäjän muotoiltavissa esim.kirjemuotoon, hakemistomuotoon, rekisteriksi tai luettelomuotoon josta voidaan suorittaa yksinkertaista lajittelua jonkin tiedoston sisältämän datan perusteella.

Ohjelma käsittelee tiedostoa sivuina, joiden määrä on käyttäjän määriteltävissä (laitteen muisti ja levytila toimivat rajoittimina).

Sivut koostuvat 40 mrk/rivi näytössä 10 x 2x40 merkin rivistä ja 80 merkkiä/rivi näytöllä 10 x 1x80 merkin rivistä.

Sivujen suurin mahdollinen määrä riippuu myös sivulla olevien merkkien määrästä esim.kirjemuotoinen tiedosto käyttää enemmän merkkitilaa kuin hakemistomuotoinen jossa sivulla voi olla vain esim.otsikoita.

Ohjelma kontrolloi vapaan merkkitilan ja levytilan jotta liian suuren tiedoston varaaminen ei onnistu.

Seuraavassa ohjelman käyttämät komennot:

PÄÄVALIKKO

Päävalikosta saadaan haluttu toiminta osoitteista 1-8, sekä voidaan asettaa näytön leveys jos on käytössä 80 merkin/kortti ja värit. Ohjelma testaa itse alussa onko 80/mrk kortti käytössä ja jos ei ole annetaan ilmoitus "virheellinen toimintakutsu", "SELF TEST" ja ohjelma siirtyy 40 merkin näyttöleveyteen.

W/w = width ja näytön värit: ohjelma kysyy näytön leveyden ja hyväksyy em ehdoin 80 tai 40.

ESC = palauttaa suorituksen päävalikkoon kaikista tiloista joissa ohjelma odottaa yhtä merkkiä näppäimistöltä (K/E ,P/p,M/m, valikot, 1,2,Ø, enter)

ALIOHJELMAT

1. Kirjoita tiedosto

Ohjelma kysyy: Työasema 1,2,Ø ?

VASTAA: sillä numerolla jolla työskentelet

1=levyasema 1,2=levyasema ,Ø = kasettiasema

levyasemilla tulostuu levyn sisällys, vapaat urat, vapaa merkkitila levyllä ja muistissa.

ohjelma kysyy: tiedoston nimi ?

VASTAA: tiedoston nimeksi voit antaa 1 - 6 merkkiä.

Ohjema kysyy: Montako sivua tässä tiedostossa ?
VASTAA: voit antaa tarkan sivumäärän jonka käytät tai
voit varata tyhjiä sivuja joille kirjoitat myöhemmin
tietoa.

Sivuja EI voi lisätä myöhemmin jo määritelttyyn ja
tallennettuun tiedostoon.

Sivuvaraus tarkistetaan ja jos se ylittää käytössä
olevan levyn tilan tai vapaan merkkitilan annetaan
ilmoitus ja pyydetään uusi varaus.

Jos varaus hyväksytään ohjelma siirtyy kirjoitusti-
laan.

Kirjoitustila:

F1	■>	F2	◀■	F3	■	F4	◀■1	F5	◀■	F6	>■	F10.
sivu	x	/	y	/	rivi	n	nnnn	/	mrk			

:

sivun yläreunaan tuodaan editointi funktiot joilla
voidaan helpottaa tekstin muokkausta käsiteltä-
vällä rivillä.

HUOM. et voi siirtyä esim riviltä 4 takaisin ri -
ville 1. Jos haluat editoida edellisiä rivejä on se
syytä tehdä lopuksi kun tiedosto on muuten kirjoj-
tettu ja tarkistettu. Editointiin päästään toiminta-
menusta joka tuodaan näytölle kun kirjoitus lopete-
taan (F10.)

F1	■>	siirtää	kursorin	seuraavan	san	kohdalle
F2	◀■	siirtää	kursorin	edellisen	san	kohdalle
F3	■	siirtää	kursorin	rivin	loppuun	
F4	◀■1	poistaa	1	merkin	kursorin	vasemmalta puo- lelta
F5	◀■	poistaa	rivin	ja	siirtää	kursorin rivin alkuun
F6	■>	poistaa	rivin	kursorin	senhetkisestä	pai- kasta rivin loppuun
F10.		lopettaa	kirjoitustoiminnan	kun	näppäin	annetaan <u>uudella</u> rivillä

sivu x/y työn alla oleva sivu(x)/suurin sivunumero
(y)

rivi n työrivi

nnnn vapaa merkkitila joka tiedostolle on käy-
tössä

mrk kirjoitetut merkit (päivitys rivisiirron
jälkeen)

: ilmoittaa rivin "loppumiskohdan jolloin
on suoritettava rivisiirto enter'llä.
Huomaa kuitenkin, että jos olet kirjoit-
tanut jo riville : ei sinun tarvitse kir-
joittaa tekstiä uudelleen sillä kursori
siirtyy: -rivin alkuun ja voit F1 siirtyä
eteenpäin rivillä.

Kun haluat lopettaa kirjoittamisen anna uudella rivillä komento yksi välilyönti+Loppu tai funktionäppäin F10. hoitaa lopetuksen automaattisesti.

Ohjelma tulostaa kirjoitettujen merkkien määrän ja tuo toimintavalikon.

Toimintavalikko

Kir/Näy/Edi/Vai/Tal/Hae/+/-/Pal/Lop

- K (irjoita) siirtää toiminnan kirjoitustilaan ja POISTAA KIRJOITETUN/LUETUN TIEDOSTON MUISTISTA
- N (äytä) siirtää toiminnan tulostusmuodon valintatilaan: P/p = printteri
M/m = monitori
Voit lukea kirjoitetun tekstin lopullisen ulkoasun ja etsiä esim. virheet.
- E (ditoi) siirtää toiminnan editointiin
- V (aihda) editointitoiminta jolla voidaan vaihtaa merkkejä/merkkijonoja
- T (allenna) tallentaa muistissa olevan tiedoston annetulle massamuistilaitteelle.
- H (ae) hakee tiedoston annetulta massamuistilaitteelta. Toiminta sulkee kaikki avoimet tiedostot.
- +/- "kääntää" sivuja eteen +/- taakse -
- P (alaa) palauttaa suorituksen tulostusmuodon valintaan. Voit vaihtaa kirjoittimelle tai päinvastoin.
- L (opeta) lopettaa tiedoston käsittelyn ja siirtyy päävalikkoon

EDITOINTI

Ohjelma kysyy: (x / Y) sivu ?

x / sivu jolta siirryit edit-tilaan/y suurin sivunro

Ohjelma tuo annetun sivun rivinumeroilla ja kysyy:

(viimeksi käsitelty rivi) rivi ?

jos haluat vaihtaa sivua anna Ø, enter palauttaa viimeksi käsitellyn rivin.

Enter sivunumerolle palauttaa viimeksi käsitellyn sivun.

Kun rivinnumero on annettu palautta ohjelma ko rivin, sillä olevien merkkien määrän, lisättävien merkkien määrän, edellisen rivin sisällön sivun alareunaan.

Enter säilyttää rivin sisällön ja ohjelma kysyy :

LISÄÄ K/E ?

K :lla kysytään uusi rivi

E :llä annetaan komentovalikko ja voidaan tarkastaa editoitu tekstikokonaisuus.

HAKUTOIMINNOT TIEDOSTON SISÄLLÄ

Vastaamalla koneen asettamaan kysymykseen: TULOSTETAANKO KAIKKI ? E

Saadaan 3 valintainen hakutoiminto.

J (ono)

tällä hakutoiminnolla voidaan hakea sivu/rivi tai siirtyä hierarkisesti toiseen tiedostoon. Toiminta lukee tiedoston kaikki rivit ja niiden 6 ensimmäistä merkkiä.

Jotta hierarkinen siirtyminen tiedostosta toiseen olisi mahdollista on tiedosto "rakennettava" siten, että rivin 6 ensimmäistä merkkiä vastaavat tiedoston nimeä johon halutaan siirtyä.

Esim.(1)

Sinulla on tiedosto jossa on 50 sivua ja tiedosto on hakemisto -muotoinen; tiedoston rakenne näyttäisi silloin tällaiselta:

s1/50

..... PÄÄHAKEMISTO.....
tiedosto otsikko tallenne

.....				
HKREK7	Henkilörekisteri nro 7	disk	22/25	siv
HKREK8	Henkilörekisteri nro 8	disk	22/25	siv
KIRJ22	Kirje (I)		disk	23/8 siv
KIRJ23	Kirje (II)-osa		disk	23/2 siv
NIMPVA	Nimipäiväluettelo		disk	20/10siv

Ota jonohaku J,

Ohjelma kysyy: Anna jono jota haen ?

VASTAA : KIRJ22

ohjelma hakee rivin jolta merkkijono löytyy ja ilmoittaa sivun, rivin ja montako ko merkkijonoa on löydetty.

Näytöllä on ilmoitus:

J(lue)

sivu 1/ rivi 3 (1)

KIRJ22 Kirje (I) disk 23/8siv

:toimintavalikko::::::::::::::::::::::::::

nyt voit lukea ko tiedoston muistiin antamalla vain kirjaimen J tai j.

Kun olet vielä tallentanut ko tiedoston lopulle seuraavan tiedoston nimen KIRJ23, on taas mahdollista siirtyä siitä samalla J - komennolla hierarkisesti seuraavaan tiedostoon.

M (erkkijono)

tällä komennolla voit etsiä riviä/sivua tiedoston sisältä tai voit tulostaa vain tietyn ehdon täyttävät rivit ja kuinka monta ko ehdon täyttävää tietuutta tiedostossa on.

Esim(2)

Pyydä M :llä merkkijonohaku.OHJELMA KYSYY:

Anna merkkijono jota etsin ?

voit tulostaa esim kaikki em tiedoston rivit joilta löytyy merkkijono disk 22,

nyt saat luettelon kaikista riveistä joille annettu merkkijono on ja samalla näet mitä tiedostoja ko levyllä on.Voit myös hakea kaikki KIRJ alkuiset tiedostot luettelotavaksi.(huom.mitään priorisointia ei tehdä).

S (ivu) tällä toiminnalla voit tulostaa vain tietyn sivun,-lta - sivulle.
Ohjelma kysyy:anna aloitusivu
voit selata kuitenkin sivuja normaalisti an-
netusta aloitusivunumerosta huolimatta.

TIEDOSTON POISTO

Toiminta on päävalikossa ja voit poistaa tiedoston le-
vyiltä antamalla tiedoston nimen. Ohjelma poistaa vain
tällä ohjelmalla tallennetun sq+ tarkenneosan sisäl-
täviä tiedostoja joten ei ole vaaraa,että tuhoaan mui-
ta tiedostoja tai ohjelmia.

Nauha-aseamalla on ensin paikallistettava poistettavan
tiedoston a l k u k o h t a, joka on kohdetiedostoa e-
deltävän tiedoston l o p p u m i s k o h t a.

Tiedosto voidaan paikallistaa selaamalla tai suoraan
annetun nimen perusteella.

(nauhalle kannattaa tallentaa poistettavan/tiedoston
kohdalle 1 sivun mittainen ilmoitus mikä tiedosto on
poistettu ja montako sivua siinä on ollut.Näin voi myö-
hemmin käyttää tämän tilan uudelleen ilman,että on vaa-
raa seuraavan tiedoston "päälle" kirjoittamisesta.)

TIEDOSTON PÄIVITYS/editointi

Levyllä toiminta on joustavaa ja toimii editointi ti-
lassa.

Nauha-aseamalla on joko A) tallennettava päivitetty tie-
dosto kokonaan uudelle pai-
kalle nauhassa tai
B) vanhan päälle jolloin on tark-
kaan kohdistettava tiedoston
alkukohta.

TIEDOSTOT

Voit selata nauhatiedostot.Ohjelma ilmoittaa tiedoston
nimen,sivumäärän,ensimmäisen sivun ensimmäisen rivin,
juoksevan selauslaskurin arvon.

TIEDOSTON SIIRTO

Voit siirtää tiedoston nauhalta levyille tai levyiltä nau-
halle.

NIMEN VAIHTO

Voit vaihtaa levyasemalla tiedoston nimen.Nauha-aseamalla
tiedostonimi voidaan vaihtaa TIEDOSTON SIIRTO toiminnas-
sa.

Ohjelman lopetus, päävalikko osoite 8

SYSTEXT

Ohjelman nimi : Systext
Ohjelmointi : Kari Markovaara
Käyttölaitteisto : SVI 318/328
I/O -laitteisto : Levyasema/Nauha-asema/kirjoitin
Ohjelman volyyymi : 11.8 Kb

Ohjelma

Ohjelmalla voidaan ylläpitää tekstimuotoisia seq-tiedostoja.
Ohjelman rakenne;

- päävalikko

- 1 = tiedoston kirjoitus
- 2 = tiedoston lukeminen
- 3 = tiedoston päivitys
- 4 = tiedoston poisto
- 5 = tiedostot
- 6 = tiedoston siirto
- 7 = tiedoston nimen vaihto
- 8 = lopettaa ohjelman, siirtää laitteen komentotilaan
- W = värien (teksti/tausta) asetus, näyttölevyyden asetus
39,40,80 mrk/rivi. Funktionäppäinten poisto ruudulta.
(Funktionäppäinten poisto ruudulta ei toimi 80
mrk/rivi kordin ollessa kytkettynä)

ESC palauttaa suorituksen päävalikkoon

- komentovalikko

*
komentovalikko on ruudun yläreunassa esillä luku-, editointi, erikoistoimintatiöissä. Komentovalikko ei ole esillä kirjoitustilassa.

Komentovalikon komennot:

- K kirjoita, komennolla voidaan siirtyä lukutilasta u u d e n tiedoston kirjoitustilaan. Käsiteltävän tiedoston päivitys/muutos tehdään E komennolla
 - E editoi, komennolla siirrytään lukutilassa tekstin muokkaustoimintaan
 - V vaihda, komennolla siirrytään merkki/merkkijonon vaihtotilaan. Tällä komennolla voidaan vaihtaa kaikki halutut merkit/merkkijomot tiedoston sisällä.
 - W näytä, komennolla voidaan kutsua kirjoitustilassa kirjoitettu teksti näytölle kun kirjoitustoiminta on lopetettu.
Komennolla voidaan kutsua nauha-asemalla selatessa tiedostoja löydetty tiedosto näytölle.
Lukutilassa komennolla voidaan palata tulostusmuodon valintaan.
 - + + komennolla "käännetään" sivuja eteenpäin lukutilassa. - komennolla "käännetään" sivuja taaksepäin lukutilassa
 - P palaa, komennolla voidaan palata lukutilassa tulostusmuodon valintaan ja vaihtaa tulostus esim kirjoittimelle
- 3 = sivu, komennolla voidaan aloittaa lukeminen annetulta sivulta
- 4 = komennolla voidaan aakkostaa tai laittaa suuruusjärjestykseen tiedoston rivit. Lajittelu suoritetaan kunkin 2x40 merkin rivin alusta annetulla merkkimäärällä.

- T tallenna, komennolla voidaan tallentaa tiedosto kirjoitus-, lukutilasta sekä kaikista tiloista joissa komentovalikko on esillä
 - H hae, komennolla voidaan hakea lukutilasta tiedosto muistiin
 - S sivuja, komennolla voidaan varata luettavaan tiedostoon lisää tyhjiä sivuja. Komennon jälkeen tiedosto tallennetaan
 - L lopeta, komennolla siirrytään päävalikkoon
- W4 komennolla voidaan asettaa lukutilassa 40 merkin näyttö
- D8 komennolla voidaan asettaa 80 merkin näyttö

Muut komennot

Nauhatiedostoja selattaessa

- J jatka, jatkaa tiedostojen selausta
- L lopettaa tiedostojen selauksen
- N näytä, näyttää löydetyn tiedoston

CTRL+STOP palauttaa toiminnan päävalikkoon kaikista tiloista

Tulostusmuodon valinta

Ohjelma kysyy tulostusmuodon sen jälkeen kun tiedosto on luettu muistiin

P = printteri, M = monitori/TV

Ohjelma kysyy tulostetaanko kaikki x sivua K/E ?

K:lla aloittaa ohjelma sivulta 1

E:llä tulostuu 4 valintainen valikko:

- 1 = jonohaku
tällä komennolla voidaan siirtyä hierarkisesti tiedostosta toiseen jos tiedosto on rakennettu siten, että jollakin tai kaikilla riveillä on x ensimmäistä merkkiä merkitsevinä. Esim. Hakemistomuotoinen tiedosto josta on mahdollisuus siirtyä hakemiston osoittamiin tiedostoihin suoraan.
hakemistotiedoston rivi rakentuu seuraavasti,
KIRJE02 Kirjeenvaihto helmikuu, disk 2/A
KIRJE03 Kirjeenvaihto maalisk, disk 2/B
...jossa KIRJE02 on tiedoston nimi joka toimii jonoavaimena. Kun ohjelma pyytää haettavaa jonoa annetaan KIRJE02 ja kun jono löytyy, tulostuu ko rivi ja ilmoitus, että J komento lukee ko tiedoston muistiin.
- 2 = merkkijono
komennolla voidaan hakea tiedostosta kaikki annetut merkkijonot ja tulostaa ne rivit joilta se löytyy. Komennolla voi suorittaa esim. lajittelua, voidaan tulostaa lista kaikista annetun merkkijonon omaavista tietueista (yhtä 2x40 merkin riviä voidaan käsitellä erillisenä tietueena).

TIEDOSTON KIRJOITUS

Ohjelma kysyy työaseman 1,2 tai Ø = kasettiasema
Ohjelma kysyy montako sivua ?
sivu rakentuu 10 x2x 40 merkin rivistä tai 10 x80 mrk rivistä

Ohjelma siirtyy kirjoitustilaan sen jälkeen kun sivuvaraus on hyväksytty.

Sivun yläreunaan tulostuu editointivalikko:

F1 siirtää kursorin seuraavan sanan kohdalle
F2 siirtää kursorin edellisen sanan kohdalle
F3 siirtää kursorin viimeisen sanan loppuun
F4 tyhjä rivin kursorin oikealta puolelta
F5 tyhjä rivin jolla kursori on
F6 del
F10 lopettaa kirjoitustoiminnan kun komento syötetään uudelle riville

editointivalikon alla on;

Sivunro, rivinro, kirjoitetut merkit, merkkityla, RAM, levytila

päivitys tapahtuu rivivaihdon jälkeen

: piste ilmoittaa rivin loppumiskohdan jolloin on vaihdettava riviä enterillä

Kaikkia arvoja kontrolloidaan kokoajan ja ilmoitus annetaan jos joku arvoista on alle toimintarajan.

Kirjoitustoiminnan lopetus F10 :llä puhdistaa näytön ja ilmoittaa montako merkkiä on kirjoitettu, RAM ja levytilan.

Komentovalikosta voidaan kutsua haluttu toiminta.

Editointi voidaan suorittaa lukutilasta tai tästä tilasta E - komennolla.

EDITOINTI

Ohjelma kysyy sivua (sivu jolta siirrytty)/suurin sivunumero ?

Ohjelma tulostaa kyseisen sivun ja numeroi rivit,

Ohjelma kysyy rivinumeroa 1-10 ?

Ohjelma tulostaa annetun rivin ja asettaa kursorin rivin alkuun.

Jos antaa rivinumerolle Ø :n voi siirtyä sivu kysymykseen ja vaihtaa sivua. Enter sivu ja rivinumerolle palauttaa viimeksi käsitellyn sivun ja rivin.

Editointi voidaan lopettaa kun ohjelma kysyy Lisää K/E ?

Editoitu teksti voidaan lukea kokonaisuudessaan N komennolla tämän jälkeen.

TIEDOSTON SIIRTO

Ohjelma kysyy työaseman ? 1

Ohjelma kysyy siirrettävän tiedoston nimen ? xxxxx

Ohjelma kysyy haluaako muuttaa nimen K/E ? E

Ohjelma pyytää asemaa johon tiedosto siirretään ? 2

Ohjelma käskää antamaan T tallennuskomennon T

Ohjelma kysyy haluaako kopioida lisää K/E ? E

TIEDOSTON NIMEN VAIHTO

Ohjelma kysyy työaseman ?

Ohjelma kysyy vanhan nimen ?

Ohjelma kysyy uuden nimen ?

Ohjelma ALOITTAA TALLENTAMISEN HETI KUN OLET ANTANUT UUDEN NIMEN!

HUOM!

KLUBILAISET

Klubille saapuu jatkuvasti ohjelmapyyntöjä ja muuta vastausta vaativaa postia ilman palautuskuorta- ja postimerkkejä. Siispä kertauksena:

Liitä kaikkeen klubille lähettämääsi postiin, johon toivot vastauslähetystä,

- 1) palautuskuori ja
- 2) palautuspostimerkit

sekä kaikkeen postiin

- A) nimesi ja osoitteesi
- B) lähetekirje, josta saamme heti selville asiasi.
(Älä siis lähetä esim. pelkkiä diskettejä ilman selvitystä.)

Leiri

Oulun SVI-klubi-MSX r.y. järjestää syksyllä 11.8-17.8 1986 tietokone leirin Oulunsolossa koppanan leirikeskuksessa. Paikka sijaitsee noin 20km päässä Oulun keskustasta ja on erittäin kauniilla mäntykankaalla.

Leirille mahtuu majoittumaan kämppään 24 henkilöä mutta teltta- paikkoja on niinpaljon kuin halutaan. Paikalla on ruoanteko välineet ja astiat. Leirin hinta 500mk/viikko kämpässä ja 350mk/viikko teltassa. Kaikki rahat käytetään ruokiin ja kuljetuskustannusten peittämiseen.

Leirillä käsitellään tekstinkäsittelyä yleensä ja mahdollisesti saadaan esittelyyn yksi pelkästään tekstinkäsittelyyn tehty laite (TELETEX) ja Mikro Mikko 2 (EDIX/WORDIX Ohjelmistiolla) ja SVI:n laitteista X'press (WordStar). Myös muita mahdollisissa asioita käydään läpi. Kuten leirillä yleensäkin homma toimii porukassa ryhmätyönä. Tule siis pitämään hauska kesän päättäjaisleiri Ouluun.

HUOM! Makuuksia ja vaatetta kannattaa ottaa mukaan kaikkien tulijoiden.

Lisätietoja leiristä saa Oulun palvelunumerosta 981-561 190/Jukka Holopainen. Kaikki joukolla mukaan!